

Harlamov

100
РОКІВ

Про життєвий шлях Павла Васильовича Харламова

1925 - 1941 роки

Батьки – Єфросинія Павлівна та Василь Микитович Харламови. 1926 рік.

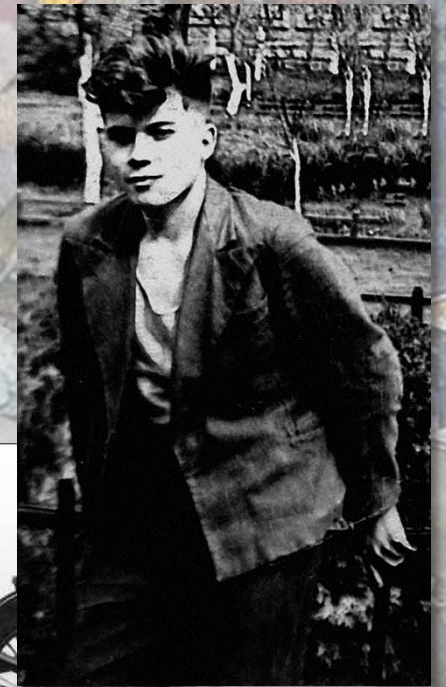
Павло Васильович народився 25 червня 1924 р. в с. Гахове Медвенського району Курської області в родині Василя Микитовича та Єфросинії Павлівни Харламових. У 1925 р. Харламови з однорічним малюком приїхали на заробітки до індустріального Донбасу, де батько влаштувався теслярем у будівельну бригаду. Свою трудову кар'єру Василь Микитович завершував уже на посаді головного інженера будівельного тресту шахтарської столиці.

Одним із перших найяскравіших дитячих вражень Павла стало відвідування цирку. Можливо, захоплення маленького хлопчика майстерністю жонглера, який крутив на одній руці високу стопку тарілок, і визначило його майбутні дослідження з динаміки систем твердих тіл.

У шкільні роки Павло був відмінником у навчанні, відвідував гурток авіамоделювання та радіогурток і, зрозуміло, займався спортом – боротьбою. Потім був аероклуб, стрибки з парашутом. А ще із захоплень – їзда на мотоциклі із шаленою швидкістю, що коштувало батькам Павла чимало «нервів».

Донецьк, 1930-ті роки

Павло – школяр, 9 клас. 1941 рік.

1941 - 1947 роки

Батько, 1945 рік

Влітку 1941 р. Павло, закінчивши 9-й клас, працював у колгоспі, опановуючи професію тракториста. Там його і застала війна. Батько відразу ж пішов на фронт, а Павло з матір'ю на 22 місяці опинилися в окупації. Це був складний період у житті 17-річного юнака, який ще довго нагадував про себе – тоді запис «проживав на окупованій території» був плямою в біографії.

З бойовими друзями, 1945 рік

Перед відбуттям на фронт після другого поранення з мамою та сестрою. Лютий 1944 року

Про службу в армії у 1943-1946 роках Павло Васильович не любив згадувати. У його військовому квитку записано: стрілець, радист стрілецького полку, артилерист, радіомайстер, водій винищувального протитанкового полку. Два поранення, Орден Червоної Зірки, дві медалі і на все життя великий осколок, який застряг поряд із хребтом.

Після демобілізації Павло працював креслярем і водночас вчився у 10-му класі школи робітничої молоді, яку закінчив у 1947 р. із золотою медаллю.

1946 рік.

1947 - 1959 роки

Студент 1-го курсу, 1947 рік

У 1947 році Павло Васильович став студентом механіко-математичного факультету Московського державного університету.

В університеті лекції з теоретичної механіки читали Л.М. Стрітенський, М.Г. Четаєв та О.П. Мінаков, з теорії пружності – М.М. Філоненко-Бородич, за теорією коливань – Б.В. Булгаков, з прикладної механіки – Я.Н. Ройтенберг, з гідромеханіки – Л.І. Сєдов. З математичних курсів Павло Васильович особливо виділяв диференціальні рівняння, що їх читав В.В. Степанов. Керівником дипломної роботи був М.Г. Четаєв.

В університеті Павло Васильович познайомився зі студенткою мехмату Оленою Забеліною, яка згодом стала його дружиною, найближчим другом і науковим соратником на все життя.

Донецький індустріальний інститут

У 1952 році він закінчив університет з «червоним дипломом», проте його не залишили в університеті і дали рекомендації до аспірантури, лише запропонували роботу у НДІ сільськогосподарського профілю.

До 1959 року він працював у Донецькому індустріальному інституті на кафедрі теоретичної механіки спочатку асистентом, потім старшим викладачем, а згодом і завідувачем кафедри. У 1955 році він захистив кандидатську дисертацію на тему «Рух твердого тіла в рідині».

На екскурсії, 1948 рік

Павло та Олена Харламови, 1951 рік

Інститут гідродинаміки СВ АН СРСР

Вітер на Ла-Манші, 1965 рік.

1959 - 1965 роки

З 1959 по 1965 рік П.В. Харламов – старший науковий співробітник Інституту гідродинаміки Сибірського відділення Академії наук СРСР у Новосибірську.

9 травня 1964 року Павло Васильович захистив докторську дисертацію «Про рішення рівнянь динаміки твердого тіла»

На математичному факультеті Новосибірського університету він прочитав лекції практично з усіх галузей механіки: теоретичну механіку, в рамках теорії суцільних середовищ теорію пружності та пластичності, теорію коливань, гідродинаміку. Він розробив спеціальний курс з динаміки твердого тіла, вів науковий семінар, і основі цього спецкурсу видав у 1965 році «Лекції з динаміки твердого тіла».

У травні 1965 року відбулося перше закордонне наукове відрядження Павла Васильовича – його було запрошено читати лекції до Англії.

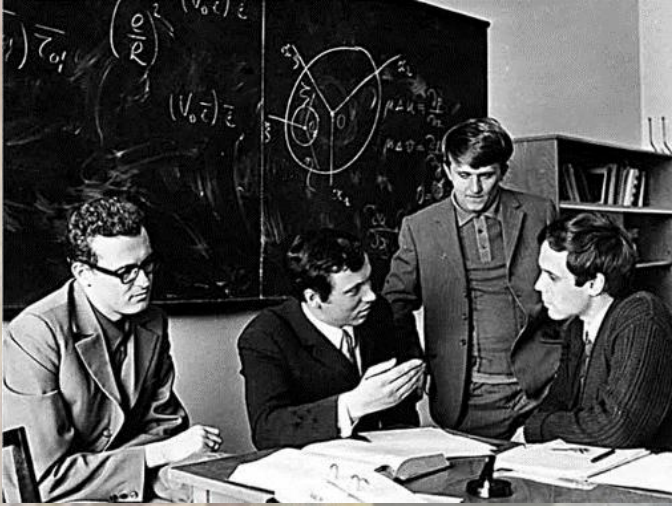

З синами. Академмістечко, 1962 рік

Павло та Олена Харламови, 1961 рік

1965 - 2001 роки

Учні

У 1965 році П.В. Харламова обрано членом-кореспондентом АН України, з цієї нагоди він переїхав до Донецька і очолив відділ прикладної механіки ІПММ АН України.

Він є одним з творців Донецького наукового центру, завжди брав активну участь у становленні ДНЦ, в розгортанні фундаментальних та прикладних досліджень з проблем загальної механіки та прикладної математики.

Засідання Вченої ради ІПММ АН України присвячене 60-річчю П.В. Харламова. Головуючий І.В. Скрипнік, нагороду «Заслужений діяч науки УРСР» вручає Г.П. Єрхов. 1984 рік.

Відділ прикладної механіки ІПММ

Внесок П.В. Харламова у створення в Україні наукової школи з аналітичної механіки важко переоцінити. Йому належать 144 наукові роботи, з них 5 монографій. Серед його учнів 16 кандидатів і 6 докторів наук. До переїзду Павла Васильовича з Новосибірська на Донеччині не було жодного кандидата наук за цією спеціальністю, а тепер – 19 докторів і понад 120 кандидатів наук за фахом «теоретична механіка», які мають безпосередній зв'язок з Донецькою школою П.В. Харламова.

Й.І. Гіхман та П.В. Харламов
на недільнику, 1973 рік

«На ти» з неголономним зв'язком.

Павло Васильович добре малював, креслив і мав гарний почерк. Захоплювався живописом та збирав книги та альбоми про художників. Пристрасть до збирання книг та читання була в нього все життя. Він почав ходити по букіністичних магазинах Москви ще на молодших курсах навчання, знав у яких є хороші відділи з літературою з математики та механіки. До футболу Павло Васильович був байдужий. Зі спортивних передач любив бокс, боротьбу та важку атлетику.

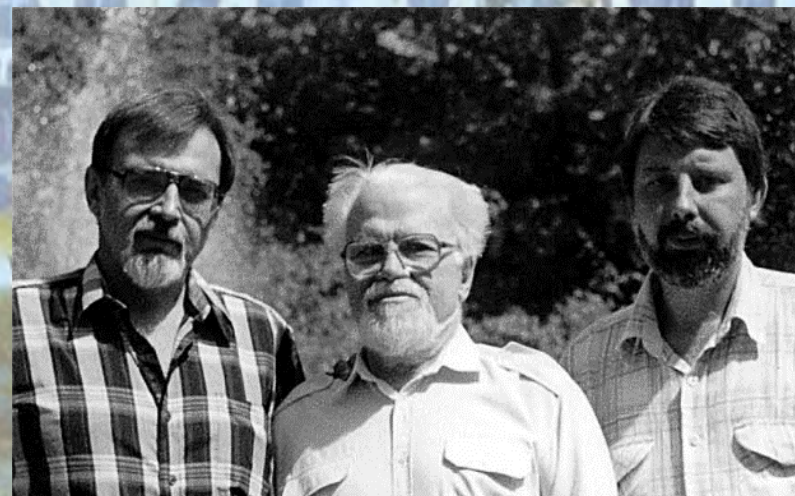
П.В. Харламов помер 16 березня 2001 р. у віці 76 років від хвороби серця.

Привал у Великоанадольському лісі.
Донецьк, 1967 рік.

Тридцять років разом

З синами Михайлом та Олексієм. 2000 рік

გაკუთა ზა უზაგუ

